

ПЛАНУВАННЯ ЯК ЗАГАЛЬНА ФУНКЦІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В роботі розглянуто сутність планування як загальної функції менеджменту

Ключові слова: планування, план

Annotation

The essence of planning is considered as a general function of management

Keywords: planning, plan

Вступ

Особливе місце в системі управління підприємством займає планування, яке є підґрунтям для всіх управлінських рішень. Планування дозволяє перевірити цінність будь-якої структури, її поточний стан, фактори, які пов'язані з досягненням бажаного майбутнього. Оскільки підприємство діє в умовах мінливого зовнішнього середовища, питання ефективного планування є досить актуальним для усіх суб'єктів господарювання.

Питання, пов'язані із плануванням, досліджувались такими вченими як І. Ансофф, М. Портер, Р. Дафт, П. Друкер, А. Томпсон, А. Стрікленд, М. Фрідман та іншими.

Метою даної роботи є узагальнити підходи до визначення сутності планування як загальної функції менеджменту.

Основна частина

Процес планування полегшує управління більшістю процесів розвитку підприємства в цілому. Об'єктивна необхідність планування зумовлена умовами конкуренції, постійними змінами економічного середовища і ринкової ситуації. Планування сприяє оперативному адаптуванню підприємства до умов зовнішнього середовища, розширенню власних можливостей, підтриманню конкурентних переваг на ринку.

Планування розглядають як орієнтований в майбутнє, постійний процес управління, який здійснюється в певних узгоджених межах й який відповідальний за зміни в майбутньому, та стосується складання стратегічних й оперативних планів, а також планів на різних рівнях управління підприємства й обов'язково включає певні методи моніторингу та контролю [1].

Орлов В. В. визначає планування як розроблення і встановлення керівництвом підприємства системи кількісних і якісних показників його розвитку, в яких визначаються темпи, пропорції і тенденції розвитку підприємства як у поточному періоді, так і на перспективу [2].

На думку Лікарчук Н. В. планування – найбільш динамічна функція, тому вона повинна виконуватися професійно й постійно з метою забезпечення надійної основи здійснення інших видів управлінської діяльності (стратегічного управління) [3].

Планування визначають також як процеси вирішення комплексу задач, результати яких спрямовані на завчасне прийняття й оцінку взаємозалежної сукупності рішень для досягнення такого стану в майбутньому, який бажаний, але від якого не можна очікувати, що він настане сам по собі [4].

Василик О.Д., Павлик К.В. розглядають поняття «планування» як «вміння передбачати майбутнє та використовувати це передбачення із метою запобігання помилкових дій, небажаних несподіванок або

зведення до мінімуму їх негативних наслідків»; «процес прийняття певних рішень як на близьку, так і на віддалену перспективу» [5].

Чаус В. М. слушно зазначає що систему планування можна розглядати не лише як сукупність процесів, проте й як сукупність планів, між якими існують специфічні зв'язки [6].

Росоха В. В., Газуда Л. М. визначають планування як визначення системи цілей функціонування і розвитку підприємства, шляхів і засобів їх досягнення [7].

Мета планування полягає у проектуванні прогнозованих результатів розвитку організації.

На думку Алексєєвої М.М., типи планування базуються на трьох ознаках, згідно з якими виділяється наступна класифікація [8]:

1) ступінь невизначеності в плануванні (типи планування – детерміноване, ймовірне, стохастичне);

2) часова орієнтація ідей планування (типи планування – реактивне, інактивне, преактивне, інтерактивне);

3) горизонт планування (типи планування – довгострокове, середньострокове, короткострокове).

Окремі автори поділяють планування на [4,9]:

- стратегічне – це довгострокове комплексне планування, яке є доцільним за умов визначеної місії та сформованої системи цілей;

- тактичне планування – це планування невеликого періоду часу (зазвичай до року), визначення пріоритету цілей, що забезпечують реалізацію головних стратегій, визначення відповідних матеріальних, фінансових та людських ресурсів. Цей вид планування розробляється з огляду на стратегію розвитку організації;

- оперативне планування (поточне, операційне) – це планування певних процедур, алгоритмів, правил, які дозволяють здійснювати певну діяльність.

Висновки

Таким чином, процес планування відіграє важливу роль в системі управління підприємством, оскільки має за мету формування цілей підприємства (як стратегічних так і тактичних). Узагальнення існуючих підходів до визначення сутності планування показало, що процес планування передбачає розроблення і встановлення керівництвом підприємства системи кількісних і якісних показників його розвитку, в яких визначаються темпи, пропорції і тенденції розвитку підприємства як у поточному періоді, так і на перспективу

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Шим Джай К., Джоел Г. Сигел Основы коммерческого бюджетирования. СПб.: Азбука, 2001. 496 с.
2. Орлов В. В. Планування зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Управління розвитком. 2013. № 12. С. 11-13.
3. Лікарчук Н. В. Сутність стратегії планування як функції управління. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Державне управління. 2014. Вип. 1. С. 37-40.
4. Мармаза О. І. Основи теорії менеджменту. Х.: ТОВ «Планета-принт», 2015. 139 с.
5. Василик О. Д., Павлик К. В. Державні фінанси України: Підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 608 с.
6. Куцик В. І., Чаус В. М. Методи і методичні підходи до планування діяльності підприємства: співвідношення та розвиток у сучасних умовах. Торгівля, комерція, підприємництво. 2010. Вип. 11. С. 261-267
7. Росоха В. В., Газуда Л. М. Особливості планування в системі маркетингового менеджменту. Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2019. №4. С. 223-233.
8. Алексєєва М. М. Планирование деятельности фирмы: Учебно-методическое пособие М.: Финансы и статистика, 2000. 248 с.
9. Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В. Фінансовий аналіз та звітність: практикум. Вінниця: ВНТУ, 2017. 143 с.

Олег Володимирович Надольний – студент групи МФК-16б, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail:mof16b@gmail.com

Науковий керівник: **Наталія Олегівна Коваль** – канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Oleg V. Nadolny – student of the MFK-16b group, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail:mof16b@gmail.com

Supervisor: **Natalia O. Koval** – Cand. Sc. (Econ), Assistant Professor of Finance and Innovation Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia